

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

4 Vtrùm serui habeant dominium aliquarum rerum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

habebit. Ratio est, quia super vsum fructum non potest statui alius vsum fructus. nam vsum fructus est ipsa commoditas & vtilitas rei. vnde dicunt Iurisperiti, *seruitutis non esse seruitutem*. Quintus, Si filius vnâ cum patre succedat in hereditate fratris vel fororis. Vide Silu. verbo Peculium l. q. 3. His adde 6. casum, Si parens fiat hæreticus. nam hoc ipso filius efficitur sui iuris. cap. 2. §. fin. de hæret. in 6. ac proinde redit ad eum vsum fructus, quem pater habebat in bonis aduentitii filij. Simanchas in Cathol. instit. tit. 9. num. 81. His euentis vtilitas pertinet ad filium; sicut bonorum castrensiū & quasi castrensiū; & coalescit vsum fructus cum dominio directo. Spectandæ tamen hæc in re lo-
 11 corum consuetudines & propria Iura. Hinc sequitur, filium de istis extra casus prædictos non posse disponere; quia administratio & vtilitas est penes patrem; potest tamen de istis donare causa mortis, patre consentiente: vt expressè habetur L. Tam is. 2. §. 7. de mortis causa donat. Non tamen de his testari, etiam si pater consentiat, nisi ad pias causas. vt patet ex cap. Licet pater. 4. de sepulturis, in 6. Potest tamen de castrensiibus & quasi castrensiibus absolutè testari, vt ibidem dicitur.

12 Dico Tertio, *Profectiuorum* nullo modo habet dominium; quia dominium directum & vtile est apud parentes: neque filius habet auctoritatem administrandi, nisi in eorum vtilitatem. vnde non potest de his quidquam alienare, vel in suam vtilitatem conuertere absque consensu parentis, respectu cuius profectiuum dicitur; alioquin furtum committit. Hinc fit vt ob crimen filij hæc bona non possint sicco addici.

DYBITATIO IV.

Utrum serui habeant dominium aliquarum rerum.

13 **R**espondeo & Dico Primo, Seruos non videri habere aliquod dominium omnino perfectum & independens à potestate dominorum. Probatur Primo, quia Iura expressè dicunt, *seruos quid acquirunt quauis causa, vel occasione, dominis acquirere, vt patet Instit. Per quas personas cuique acquirit. §. Item nobis. & L. Id vestimentum. 2. §. 7. de peculio. vbi dicitur, seruum nec esse dominum vestimenti quotidiani; quia qui ab alio possidetur, nihil possidere potest.*

Seruum dominium non est in- dependens.

Secundo, quia Innoc. IV. in c. Cum olim. 2. De privilegiis, dicit *seruum & Monachum in eo esse pares, quod neuter alicuius rei dominium habeat.* quam sententiam Nauar. de Redd. q. 1. monito 10. in praxi & theoria receptam ait.

Tertio, quia si seruus secundum se totum quidquid est domini est, multo magis ea quæ habet domini sunt; accessorium enim sequitur suum principale.

14 Hinc sequitur, Dominum non facere iniuriam propriè, si seruo res suas adimat; sicut faceret si ab alio acciperet: quia Ius omnia serui subiecit potestati domini. peccaret tamen dominus, si id quod concessit ei vt proprium, de quo pro arbitrio suo posset disponere, absque iusta causa auferret. id enim, præterquam quod sit inhumanum, est etiam contra fidem tacitè ei datam, nam dum sic conce-

dit, concedit absolutè & in perpetuum, tacitèque promittit non reuocare.

Dico Secundo, Possunt tamen serui habere aliquarum rerum dominium imperfectum, ita vt eas non teneantur dominis suis tradere; quamuis domini absque iniustitia possint illos priuare.

Probatur Primo, quia etsi Iura concesserint dominis potestatem res seruorum sibi vsurpandi; non tamen idcirco fecerunt seruos incapaces omnis iuris & dominij, instar Religiosorum; nempe vt non possint ea quæ acquirunt occultare, & teneantur ea dominis exhibere. imò credibile est id non potuisse facere: tum quia nulla causa legitima suberat; (vnde ob nullum delictum talis incapacitas hætenus est inflicta) tum quia non est consentaneum humanæ imbecillitati, vt tale onus imponatur inuito: esset enim nimis magna occasio peccandi. Secundo, quia serui possunt seipso redimere. vt patet L. Vix. 53. 7. de iudiciis. vbi seruis datur actio contra dominos, si dicant se suis nummis redemptos, & non manumissos contra placiti fidem. Casus autem præcipui, in quibus potest seruis aliquod dominium comparare, videntur esse isti.

Lex non potest seruos ita reddere incapaces vt sunt profecti.

1. Si dominus expressè vel tacitè consentiat vt possit aliquod peculium habere.

2. Si seruo aliquid donetur, vel legetur ea conditione vt ad dominum non perueniat: tunc enim si dominus vsurparet, hoc ipso amitteretur.

3. Si relinquatur seruo absolutè & sine conditione, non tamen intuitu domini, v. g. ob industriam, vel officium exhibitum: hoc enim videtur dari vt non sit domini, sed tantum serui.

4. Si ei aliquid detur in compensationem iniuriæ illatæ. compensatio enim fit vt ex ea solatium capiat, loco doloris quem passus est; non vt dominus eius inde discescat. vnde contra omnem humanitatem esset hoc ei auferre.

5. Si aliquid lucretur sua pecunia: sicut si filius lucretur peculio castrensi vel quasi castrensi. lucrum enim subit eandem rationem quam fors, quando quis nomine suo eam exponit.

6. Si aliquid sibi subtrahat sine domini incommodo, quod liberè poterat consumere vel expendere; aut præter opera præscripta quædam alia faciat ex quibus quæstum colligat.

Ex his patet, multum interesse inter Monachos & seruos quoad dominij rationem. etsi enim in eo conueniant quòd neutri habeant dominium omnino perfectum; tamen Monachi nullum omnino in particulari habent, vt statim dicemus, & præterea sunt omnino incapaces; serui verò sunt capaces, & præterea habent aliquod dominium imperfectum, ratione cuius possunt sua auctoritate rebus suis vti & frui, easque alienare absque domini consensu. & quamuis potestati domini aliquo modo subiectum sit, esset tamen inhumanitas & abusus quædam herilis auctoritatis, si hac potestate dominus vteretur. Vide Nauar. de Redditibus, q. 1. monito 10. & 11. & Petrum Nauar. l. 3. de Restit. c. 1. num. 217.

Quibus euentis seruus sibi acquirit.

Discrimen inter dominium omnino perfectum & Monachi.

Notandum tamen est, multos DD. concedere seruis verum & perfectum dominium in ple-
 15 risque casibus supra dictis; eisque fieri veram iniuriam obligantem ad restitutionem, si dominus res ipsis concessas auferat. Iura autem, quæ tradunt, seruos, quidquid acquirunt, domino acquirere, intelligenda regulariter. Ita Molina

Sententia mistior.

Disput. 38. Posset etiam addi, iura illa consuetudine esse mitigata: & hoc malim in praxi. Itaque posset seruis vti occulta compensatione, si dominus ei res suas abstulisset.

DUBITATIO V.

Utrum Religiosi habeant aliquarum rerum dominium.

18
Sententia
Nauarri.

NAuarrus commentario 2. de Regularibus, num. 3. 34. & alibi, docet, ne ipsis quidem congregationibus Religiosorum, quæ possunt habere redditus & bona immobilia in communi, competere dominium propriè talium bonorum; sed solum administrationem: dominium autem consistere apud solum Christum Dominum. Idem docet de omnibus Clericis respectu bonorum Ecclesiasticorum, in Apolog. q. 1. monito 24. & seqq. In eadem sententia est Maior in 4. d. 24. quæst. 6. Ratio præcipua est, quia hæc bona passim in Iure vocantur *patrimonium Christi*. Sed contraria sententia est communis DD. pro qua

19 Dico Primò, Religiosi professi possunt in communi habere dominium bonorum temporalium, ita vt ipsa congregatio vero dominio illa possideat.

Conuentus
Religiosorum
habet
dominium

Probatur Primò ex Concil. Trid. sess. 25. c. 3. de Regularibus, vbi conceditur omnibus Monasteriis & domibus tam virorum quam mulierum etiam mendicantium, exceptis Franciscanis, (nempe Capucinis & Minoribus de Observantia) vt deinceps bona immobilia eis possidere liceat. atqui non propriè dicitur possessor, qui solum habet administrationem, sed qui dominium.

Secundò, Quia Nicolaus III. Extrauag. Exijt, docet, dominium rerum quibus Franciscani viuunt, ad Papam pertinere, non autem ad eorum congregationem; vbi insinuat, in aliis Religionibus, quibus licet habere bona in communi, dominium pertinere ad ipsas congregationes.

Respondet Nauar. comm. 2. nu. 3. per dominium ibi intelligi *Ius administrandi*.

Contra, Quia Sedes Apostolica plus iuris in illa bona, quam sit Ius administrandi, habere videtur. nam potest ea pro suo arbitratu illis auferre & dare aliis absque iniuria; quod non potest in ea bona quorum tantum habet administrationem. Non enim potest vnus Monasterij bona sine iusta causa dare alteri Monasterio vel Ecclesiæ, absque peccato iniustitiæ; cuius ratio non est alia, quam quòd non habeat illorum dominium, sed solum Ius administrationis.

Tertiò, Quia communis sententia DD. est, Monachum, quicquid acquirit, non sibi acquirere, sed Monasterio: vt docet Innocent. communiter receptus in cap. Cùm olim. 2. de priuilegiis. atqui hoc impropiè diceretur, si solum Ius administrandi, non autem dominium Monasterio acquireretur.

Quartò, Si communitas non haberet dominium horum bonorum, vel id proueniret ex Ecclesiæ ordinatione, vel ex vouentium intentione, vel ex intentione donantium. sed ex nullo horum potest prouenire: neque enim vlla est talis ordinatio Ecclesiæ, quæ communitatem faciat incapacem dominij: neque intentio vouentium est, vt per votum

paupertatis, aut professionem excludant dominium à communitate; sed tantum à singulis in particulari: neque intentio fidelium donantium hæc bona, est transferre dominium illorum in quemquam alium quam in ipsos Ordinum Conuentus; sicut qui dat pauperi elemosinam, non intendit transferre dominium in alium quam in pauperem. vide Franciscum Sarmentum de Redditibus Eccl. p. 1. c. 2. n. 21. & 22.

Aduerte tamen, hoc dominium non ita esse absolutum & independens vt secularium: Primò, quia annexum habet onus vt non possit alienari, (saltem quoad bona immobilia & mobilia prædicta quæ seruari possunt) nisi in commodum Religionis; sed debeat transmitti ad posterum: sic enim illorum Conuentui donatum est, & sacris Canonibus constitutum, vt Religio perferre possit. qua in re est simile maioribus, qui etsi alienari non possint, tamen vero dominio possidentur. Secundò, quia ob legitimam causam, per Papam (qui est summus administrator omnium Ecclesiasticorum bonorum) potest ipsis adimi, & aliò transferri, relicto tamen ad vitam necessariis: vt patet tum ex praxi quotidiana, tum quia hac mente à fidelibus censentur donata Monasteriis, vt si cultus diuinus in ipsis deficiat, possint per summum Ecclesiæ dispensatorem melioribus vibus applicari. Ad rationem Nauarri respondebitur infra.

Dico Secundò, Religiosi professi solemniter, sunt in particulari omnino incapaces omnis dominij, vt usufructus, possessionis, & similis iuris rerum temporalium, mobilium, & immobilium; ita vt nemo ex illis aliquid suo nomine, seu tamquam proprium tenere possit. Est certa, & communis Doctorum.

Probatur Primò ex cap. Non dicatis. 1. 2. q. 1. Non dicatis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia. Desumptum est ex regula D. Augustini. Scripsit in illud Nauar. commentarium secundum de Regularibus.

Secundò ex capitulo, cùm ad monasterium. 6. de statu Monachorum. vbi Innocentius III. sic ait: Prohibemus districte in virtute obedientiæ, sub obestatione diuini iudicij, ne quis Monachorum proprium aliquo modo possideat. Et infra dicit nec Papam in eo dispensare posse. & cap. Monachi. 2. eodem titulo. Concil. Lateran. ait: Qui peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro inuenta administratione permixtum, a communione remoueat altaris, &c.

Tertiò, ex Concil. Trident. sess. 25. c. 2. Nemini Regularium, tam virorum quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quomodo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine Conuentus possidere, vel tenere: sed statim ea Superiori tradantur, Conuentuique incorporentur. Ratio est, quia Religiosus per solemnem professionem non solum spoliat se omni dominio; sed etiam se incapacem omnis dominij & iuris temporalis fecit. etsi enim voto simplici paupertatis non amittas dominium, nec etiam eius fias incapax; tamen voto solemnè amittis, & incapax redderis.

Vnde autem votum solemnè paupertatis hanc vim habeat, quæri potest. de quo infra cap. 41. Dubitar. 8. Nunc tamen breuiter Dico, Ex ordinatione Ecclesiæ hanc vim habere. quod ex eo constat, quia non habet eam præcisè ex natura voti; vt pa-

20
Hoc dominium est limitatum, & affectum.

21

22
Votum simpliciter red- dit incapacem ex vi ordinationis Ecclesiæ.